

Қырықыншы аяттың жасырын тарихы — он тоғыз саны

Екінші қасірет — Алтыншы бөлім

Jeff Pippenger

2026-07-20

Даниял мен Аян кітаптары бірін-бірі толықтырады, яғни екеуі бірге кемелденеді.

«Аян кітабында Киелі кітаптың барлық кітаптары тоғысып, өз аяқталуына жетеді. Мұнда Даниял кітабының толықтыруы берілген». Елшілердің істері, 585.

Киелі кітаптағы пайғамбарлықта айтылған патшалықтар пайғамбарлықты зерттеушінің назарында болуы тиіс, өйткені соңғы күндердің сыртқы тарихы негізінен соларда баяндалады.

«Патшалықтардың өрлеуі мен құлдырауын басқаратын себептерді Құдай сөзінің нұрымен үйрену анағұрлым жақсы. Жастар осы жазбаларды зерттеп, халықтардың шынайы өркендеуі құдайлық қағидаларды қабылдаумен қаншалықты тығыз байланысты болғанын көрсін. Ұлы реформаторлық қозғалыстардың тарихын зерттесін де, осы қағидалар қаншалықты жиі менсінілмей, жек көріліп, ал оларды жақтаушылар зынданға тасталып, дарға асылғанымен, дәл осы құрбандықтар арқылы жеңіске жеткенін көрсін». Тәрбие, 238.

Қасиетті тарихтар, мейлі олар «ұлы реформаторлық қозғалыстар» болсын, не «патшалықтардың көтерілуі мен құлауы» болсын, Құдай Сөзінде өмір мен өлімге қатысты мәселе болып табылады. Пауыл 2 Салониқалықтарға арналған хаттың екінші тарауында ақиқатты сүймейтіндердің, содан кейін күшті адасуға берілетіндердің, мұны сол үзіндіде Пауыл айқындаған хабарды қабылдамай тастауды таңдағандары үшін істейтінін жазды. Сол үзінді жалған тәңіршіл Рим мен папалық Римнің арасындағы байланысты айқындайды; бұл, сондай-ақ, Пергам мен Фиатирдің арасындағы байланыс, сондай-ақ темір мен саздың арасындағы байланыс, сонымен бірге айдаһар мен аңның арасындағы байланыс болып табылады. Фиатирмен бейнеленген папалық Римнің көтерілуі және Пергаммен бейнеленген жалған тәңіршіл Римнің құлауы — күшті адасуды қабылдайтындар жек көретін ақиқат.

Миллериттер тарихында 1843 жылғы алғашқы кестеге енген Миллериттер мен протестанттар арасындағы талас Даниял 11-тараудың он төртінші аятындағы «сенің халқыңның тонаушылары» ретінде қандай тарихи билік бейнеленгені жөнінде болды. Тонаушылар Миллериттер пайымдағандай, пұтқа табынушы Римнің көтерілуі ме еді, әлде протестанттар мәлімдегендей, Селевкилердің құлауы ма еді?

«Іс-әрекет сахнасына шыққан әрбір ұлтқа жер бетінде өз орнын иеленуге рұқсат етілді, сөйтіп оның “Күзетуші мен Киелінің” мақсатын орындайтыны не орындамайтыны көрінсін делінді. Пайғамбарлық дүниенің ұлы империяларының — Бабылдың,

Мидия-Парсының, Грекияның және Римнің — өрлеуі мен құлдырауын бейнелеп көрсетті. Бұлардың әрқайсысымен, қуаты төмендеу халықтардағыдай, тарих қайтадан қайталанды. Әрқайсысының сыналу кезеңі болды, әрқайсысы да сүрінді, даңқы солды, күдіреті кетіп, орнын басқасы иеленді....»

«Қасиетті Жазбаның беттерінде айқын көрсетілген халықтардың өрлеуі мен құлауынан олар жалаң сыртқы әрі дүниелік даңқтың қаншалықты түкке тұрғысыз екенін үйренуге тиіс. Бүкіл өз күш-қуатымен және айбын-салтанатымен Вавилон — біздің әлем содан бері оған теңін көрмеген күш-қуат пен айбын-салтанатымен, сол заманның адамдарына соншалықты берік әрі мәңгілік болып көрінгенімен — қаншалықты толықтай жоқ болып кетті! «Шөптің гүлі» сияқты, ол да құрып кетті. Іргетасы Құдайға негізделмегеннің бәрі де осылай құриды. Тек Оның ниетімен тығыз байланысты болып, Оның мінез-құлқын білдіретін нәрсе ғана сақтала алады. Біздің әлем білетін жалғыз мызғымас нәрселер — Оның принциптері». Education, 177, 184.

Киелі кітап тарихы — Сүлейменнің айтуынша, жетіспесе, халық құритын аян. Миллериттер Аян кітабының тоғызыншы тарауының бесінші және оныншы аяттарында «бес ай» ретінде бейнеленген бір жүз елу жылды танып, жариялады, бірақ олар Аяның тоғызыншы тарауында бейнеленген тарихты терең қазбаламады. Олар оныншы аяттағы бес айды дұрыс анықтады, бірақ, шамасы, бесінші және оныншы аяттардың екеуінде де «бес ай» деген тіркес болғандықтан, оны сол екі аятта да бейнеленген азап туралы пайғамбарлыққа берілген жай ғана екпін деп ойлаған. Енді бесінші аяттағы «бес ай» Мұхаммедтің 632 жылғы өлімінен басталып, 782 жылы Византияның, яғни шығыс Рим империясының, императрицасы Иринаның қорлануымен аяқталған бір жүз елу жылды білдіретіні оңай дәлелденеді.

Пионерлер оншы аятты 1299 жылғы 27 шілдедегі Никомедия шайқасы ретінде, жүз елу жылдың басталуы деп қолдануда дұрыс болды; бұл мерзім 1449 жылғы 27 шілдеде Константинопольде билік жүргізген соңғы Константиннің қорлануымен аяқталды. Жолма-жол, жүз елу жылдық кезең бүкіләлемдік Исламды айқындайды; ол Арабия Исламының бірінші қасіретімен де, Түркия Исламының екінші қасіретімен де бейнеленген. Император мен императрицаны бірге қорлаған Ислам, Ирианамен бейнеленген әйелден және соңғы Константинмен бейнеленген ер адамнан тұратын патшалықты жаулап алған бүкіләлемдік Исламды танытады.

Иринаның қорлануымен аяқталатын жүз елу жыл ішінде Арабиядағы ислам Византияның аймағын немесе жерін өз бақылауына алады да, Ирианы соншалық қорланған күйге түсіреді, сондықтан ол өзге алым-салықтармен бірге үш жыл бойы алым төлеуге мәжбүр болды. Соңғы Константиннің қорлануы орын алған кезде, бұл қоршаумен және шығыс Римнің астанасының құлатылуымен аяқталатын төрт жылдық кезеңнің басталуын белгіледі. Екі жағдайда да бұл ислам болды: Ирина үшін — араб исламы, ал соңғы Константин үшін — түрік исламы. Соңғы күндерде, бірінші және екінші қайғыларда баяндалған араб және түрік исламының екі куәгері арқылы бейнеленген бүкіләлемдік ислам әуелі жерді, содан кейін астананы иемденеді. Шығыс Римнің Константині арқылы бейнеленген соңғы

күндердегі саяси құрылым шығыс Римнің Иринасы арқылы бейнеленген соңғы күндердегі діни құрылыммен символдық түрде некелескен. Мен саяси және діни құрылым деген терминді аңның мүсінінің символы әуелі Америка Құрама Штаттарында, содан кейін дүниеде жүзеге асатынын білдіру үшін қолданамын. Аңның мүсіні — Константин мен Иринаның символдық некесі; екеуі де өз жері мен астанасынан исламға айырылып, қорланады.

Олардың некесі осы екі тарихты өзара сәйкестендіру арқылы айқындалады, әрі бұл 313 жылы Милан жарлығы күшіне енген кезде Констанция мен Лициний арасындағы неке арқылы алдын ала бейнеленді; сол кезде Смирна символдық шіркеуі аяқталып, Пергам символдық шіркеуі басталды. Пауыл күшті адасуға берілгендер деп сипаттайтындар, күнә адамы ашылмай тұрып орын алатын безіну де қамтылатын Пауылдың ескерту хабарын көруден бас тартады. Бұл безіну Пергам тарихында орын алады, ал күнә адамы 538 жылы, Фиатир символдық шіркеуі басталған кезде, ашылды.

Ешкім сендерді ешбір жолмен алдамасын; өйткені әуелі сенімнен тайу келмейінше, әрі күнәнің адамы, құрып кетудің ұлы ашылмайынша, ол күн келмейді; ол Құдай деп аталатынның бәріне не табынатынның бәріне қарсы шығып, өзін солардың бәрінен жоғары қояды; сөйтіп, Құдай сияқты Құдайдың ғибадатханасында отырып, өзін Құдаймын деп көрсетеді. 2 Салоникалықтарға 2:3, 4.

Шығыс Римнің тарихы пайғамбарлық ақиқатқа екі куәлік береді; бұл ақиқат Шығыс Римнің Батыс Риммен болған нышандық қатынасында да бейнеленген. Сол қатынаста Батыс Рим — шіркеу, ал Шығыс Рим — мемлекет. Рим — Даниял кітабының екінші тарауында темір мен саз ретінде көрсетілгендей, шіркеу мен мемлекеттің қосындысы.

Аян кітабының тоғызыншы тарауының қасиетті тарихындағы тағы екі куәлік соңғы күндері дүниежүзілік Ислам шіркеу мен мемлекеттің қосындысы ретінде бейнеленген бір күшке қарсы шығып, оның жері мен астанасын тартып алатынын нанымды түрде көруге болатынын растайды. Осман 1299 жылғы 27 шілдеде Никомедия аумағын жаулап алды, содан кейін екі жылдан соң, 1301 жылы, Никея аумағын жаулап алды. Оның ұлы 1331 жылы Никеяның астана қаласын жаулап алды, ал сол ұлы 1337 жылы аяқталған төрт жылдық қоршауда Никомедияның астана қаласын жаулап алды. Ізашарлар 1299 жылғы 27 шілдені Османмен байланыстырды, бірақ келесі шайқасқа — Никея шайқасына — Осман империясының құрылуындағы тарихи екінші қадам ретінде ешқашан назар аудармады. 1299 жылғы 27 шілде жексенбілік заңға жетелейтін бірнеше қадамның алғашқысы болды. Түрік Исламының алғашқы екі қадамы 1449 жылы аяқталған, содан кейін 1840 жылы, одан кейін 11 қыркүйекте, содан кейін 2023 жылғы 31 желтоқсанда тағы да қайталанған бір пайғамбарлықтың басталуын айқындады.

Осы екі қадамның біріншісі тек жүз елу жылдың басталуын ғана емес, сонымен бірге отыз сегіз жылдың да басталуын белгіледі. Ол Османның Никомедия аймағын алуымен басталып, отыз сегіз жылдан кейін Османның ұлы 1337 жылы төрт жылдық қоршаудың соңында Никомедияның астана қаласын алған кезде аяқталды. Отыз сегіз саны «көтерілуді»

білдіреді, ал Османның аймақты алудағы алғашқы қадамы түрік исламның көтерілуін белгіледі. Сол отыз сегіз жылдың алғашқы қадамында «төрт жылдық» қоршау қорытындыны белгілейді. Жүз елу жылдың соңғы қадамында қорлық түсіріледі де, төрт жылдан кейін, 1453 жылы, шығыс Римнің астанасы алынады.

Бұл 1453 жылғы Осман түріктері болсын, не Османның ұлының 1337 жылы Никомедияны да, 1331 жылы Никеяны да алуы болсын, осы үш жағдайдың бәрінде де әрбір астана тарихтың белгілі бір кезеңінде шығыс Римнің астанасы қызметін атқарған. Бұл үш желінің бәрі де шығыс Римнің жаулап алынуын айқындайды. Осы үш желінің әрқайсысы Исламның әуелі шығыс Римнің аумағын, содан кейін оның астанасын жаулап алғанын көрсетеді. Үш астананың да атауы сол аумақтың атауымен бірдей. Осы үш желінің әрқайсысының айқын альфа және омега сипатындағы тарихи тұлғалары бар. Император мен императрицаның екеуін де Исламның қорлауы арқылы шіркеу мен мемлекеттің арақатынасын айқындай отырып, пайғамбарлық қорлау олардың желілерін 330 жылы Константин Ұлы Константинопольді Рим қаласынан артық тандаған кезде өзі де қорланған батыс Риммен байланыстырады. Батыс Римнің ақырғы қорлануы соңғы императормен бірге 476 жылы келді, содан кейін ол одан әрі тез құлдырай берді.

Батыс Рим шығыс Римге қатысты шіркеу еді, ал шығыс — мемлекет еді. Әуелі 330 жылы қорлану болды, содан кейін 476 жылы, одан соң 782 жылы, және қайтадан 1449 жылы. Патшалықтың бөлінуінен басталған қорлану желісі, 476 жылы императордан, демек империядан, айырылу қорлануымен жалғасып, кейін Ислам әуелі 782 жылы шығыстың жеріне, ал содан соң 1453 жылы шығыстың астанасына қорлану әкелуімен жалғасты.

Киелі кітап пайғамбарлығының Исламы шығыс та, батыс та Римнің желісін айқындап береді, әрі Исламның бүгінде беріп отырған нұры Ислам туралы Миллершіл ізашарлар үшін негіз қалаушы нұрмен үйлесімде болғанымен, одан әлдеқайда асып түседі. 2024 жылы «аянды орнықтыратын сенің халқыңның тонаушылары кім?» деген мәселемен басталған сыналу уақыты — сынақ кезеңінің альфасы болды; ал енді сынақ кезеңінің соңында Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы Ислам тақырыбынан келетін нұр қазіргі осы соңғы күндерге дейін ешқашан қарастырылмаған батыс және шығыс Римнің куәліктерін қосады.

Тоғызыншыдан он бірінші тарауларға дейін бейнеленген Исламның пайғамбарлық желілері Даниял 11-тараудың оннан он алтыға дейінгі аяттарында орналасқан тарих желілерін осы мақалаларда талқыланып жатқан желілермен жалғастыратын куәліктер беру арқылы біріктіреді. Бірақ Исламның көтерілуінің пайғамбарлық бейнесінің ішінде Миллериттер қозғалысының да, жүз қырық төрт мыңның қозғалысының да көтерілуі бар. Аян 9-тараудың уақыт пайғамбарлықтарының аясында берік орныққан әрі соның бір бөлігі болып табылатын екі төрт жылдық кезең 1840 жылдан 1844 жылға дейінгі төрт жылға куәлік береді. 1844 жылы пайғамбарлық уақыт енді жоқ, сондықтан нышандық төрт жылдық кезең уақытпен емес, өзінің пайғамбарлық сипаттарымен анықталады. Алғашқы төрт жылдық кезең Исламның әкесі бұл аумақты бағындырғаннан кейін отыз сегіз жыл өткен соң, 1337 жылы бұрынғы шығыс Рим астанасы Никомедияны жаулап алғанын көрсетеді. Екінші төрт жылдық кезең 1449 жылы Ислам арқылы жүзеге асқан шығыс Римнің саяси және діни

билеушілерінің қорлануын көрсетеді, ал үшінші төрт жылдық кезең 1840 жылғы 11 тамызда жерді өз даңқымен нұрландырған періште түскен кезде Құдай құдіретінің салтанатты көрінісін айқындайды.

Бірінші және екінші періштенің Миллериттік тарихы жүз қырық төрт мыңның мөрленуі кезіндегі үшінші періштенің тарихымен сәйкес келеді. Сол соңғы мөрлеу ісі — күнәнің өшірілуі; ол — Құдайлық пен адамдықтың қосылуы, әрі ол Ислам алып келіп жатқан соғыс кезінде жүзеге асады.

Сонда ол түпсіз шыңырауды ашты; және шыңыраудан зор пештің түтініндей түтін көтерілді; әрі шыңыраудың түтінінен күн мен ауа қараңғыланды. Сонда түтіннің ішінен жер бетіне шегірткелер шықты; және оларға жердегі сарышаяндардың күші қандай болса, сондай күш берілді. Оларға жердің шөбіне де, ешбір көк өсімдікке де, ешбір ағашқа да зиян келтірмеу бұйырылды; тек маңдайларында Құдайдың мөрі жоқ адамдарға ғана зиян келтірсін делінді. Аян 9:2–4.

Әрбір пайғамбарлықтың кемел орындалуы соңғы күндерде болады, сондықтан бұл үзінді жүз қырық төрт мыңның мөрленуін айқындап отыр. Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы Ислам туралы пайғамбарлық 1840 жылғы 11 тамызда, Ислам тежелген кезде шегіне жеткен тарихтың аясында, аянды орнықтыратын биліктің ең толық бейнесін біріктіріп көрсететін тарихи кілтті береді. Сол сәттен бастап Аян кітабының тоғызыншы тарауының куәлігі оныншы тарауға және бірінші мен екінші періштелердің тарихына ұласады. Содан кейін он бірінші тарауда үшінші қасірет жексенбілік заң кезінде кенеттен келеді, дәл сол кезде үшінші періштенің қатты дауысы басталады. Тоғызыншы тарау Даниял мен Аян кітаптарында баяндалған патшалықтардың көтерілуі мен құлауын жүйелеудегі Исламның кілті болып табылады. Оныншы және он бірінші тараулар жүз қырық төрт мың дана қыздардың тәжірибесін айқындайды. Тоғызыншы тарау сыртқы аянды орнықтыратын рәмізді айқындайды, ал оныншы және он бірінші тараулар Қозыны Қасиеттілердің Ең Қасиеттісіне дейін ілесіп жүрумен байланысты ішкі аянды айқындайды.

Аян кітабының оныншы тарауы ашық тұрған шағын кітаппен төмен түсетін құдіретті періште ретіндегі Мәсіхпен басталады. Бұл оқиға Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы үш жүз тоқсан бір жыл және он бес күнді айқындайтын пайғамбарлықтың соңында, 1840 жылғы 11 тамызда орындалды. Аян кітабының оныншы тарауы осыдан кейінгі тарихты, хабардың Жоханның асқазанында 1844 жылғы 22 қазанда ащы болған уақытына дейін, көрсетеді. 1840 жылдан 1844 жылға дейінгі төрт жыл бірінші періштенің келуімен басталып, үшінші періштенің келуімен аяқталады. 1840 жылғы 11 тамыздағы орындалудан кейінгі осы төрт жыл үш жүз тоқсан бір жыл және он бес күннің басындағы 1449 жылғы 27 шілдеден 1453 жылға дейінгі төрт жылмен бейнеленген еді. Осы екі төртжылдық кезеңнің екеуі де 1333 жылдан 1337 жылға дейінгі Никомедия қоршауының төрт жылымен сәйкес келеді. Рәміздік тұрғыдан алғанда, Шығыс Римді ислам үш рет жаулап алды. Біріншісі — 1331 жылғы Никея қоршауында, содан кейін — 1337 жылғы Никомедияның төрт жылдық қоршауында, ал одан соң — 1453 жылғы Константинополь қоршауында.

Диоклетиан 293 жылы Римді заңдық тұрғыдан шығыс пен батысқа бөлді, ал Константин 330 жылы Римді пайғамбарлық тұрғыдан шығыс пен батысқа бөлді. 395 жылы император Феодосий I қайтыс болғаннан кейін, ол шығыс пен батысты екі ұлына мұра етіп қалдырған кезде, империя ресми түрде әрі біржола бөлінді. Католик шіркеуі 1054 жылы «ұлы жікке бөліну» кезінде шығыс пен батысқа бөлінді. Бөліну, соның артынан келген күйреу сияқты, біртіндеп жүрді. Бұл бөліну осы күнге дейін сақталып келеді. Сол күннен бастап елу жылдың ішінде Римдегі батыс шіркеуі Исламға қарсы шамамен екі жүз жылға созылған крес жорықтарын бастады. Батыс Рим 476 жылы соңғы императорынан айырылған кезде құлады. Шығыс Рим 1453 жылы құлады. Папалық Рим 1798 жылы құлады. Пұтқа табынушы Рим 293, 330 және 395 жылдары шығыс пен батысқа бөлінді. Папалық Рим 1054 жылы шығыс пен батысқа бөлінді. Уайт ханым патшалықтардың көтерілуі мен құлауын Құдай Сөзін зерттеудегі негізгі тірек нүктелерінің бірі ретінде айқындайды.

Аян кітабының тоғызыншы тарауынан тарихтың жарығына шығарылған патшалықтар осы аянды орнықтыратынның Рим екенін дәлелдейтін уәжді нығайтады. Ислам мен жүз қырық төрт мыңның арасындағы пайғамбарлық байланыс есекке мініп Иерусалимге кірген Мәсіх арқылы бейнеленген түн ортасындағы дауыстың хабары бірінші қасірет уақытында басталып, пайғамбарлықтың екінші бөлігінде, екінші қасіретте жалғасып, сол пайғамбарлықтың дәл орындалуымен бірінші және екінші періштелердің Миллерлік қозғалысы басталған төрт жылдық тарихта өз орындалуына жеткен уақыттық пайғамбарлықпен көрсетілгенінің дәлелі болып табылады. Пайғамбарлық Исламның көтерілуін белгілеген “отыз сегіз және екі жыл” (1299 және 1301) деген нышанмен басталып, Миллершілердің көтерілуін белгілеген “отыз сегіз және екі жыл” (1838 және 1840) деген нышанмен аяқталды.

1844 жылы 1333 жылдан 1337 жылға дейінгі қоршаумен және 1449 жылдан 1453 жылғы қоршауға дейінгі кезеңмен бейнеленген миллериттердің төрт жылдық мерзімінің соңында пайғамбарлық уақыт енді қолданылмауға тиіс болды. Жүз қырық төрт мыңның туын көтеру Ислам көтерілетін пайғамбарлықпен тікелей байланысты.

Яһуда, сен — бауырларың мадақтайтын тұлғасың; қолың жауларыңның желкесінде болады; екеңнің ұлдары алдында бас иеді. Яһуда — арыстанның күшігі; олжадан, ұлым, сен көтеріліп келдің; ол еңкейіп, арыстандай жата кетті, айбарлы кәрі арыстандай болды; оны кім тұрғыза алар? Патшалық аса таяқ Яһудадан айырылмайды, заң шығарушы да оның табанының арасынан кетпейді, Шило келгенге дейін; халықтардың жиналуы соған қарай болады. Құлыншақасын жүзім сабағына, ұрғашы есегінің құлынын таңдаулы жүзімге байлайды; киімдерін шараппен, шапандарын жүзімнің қанымен жуады: Көздері шараптан қызарады, тістері сүттен аппақ болады. Жаратылыс 49:8–12.

Жүз қырық төрт мың Мәсіхтің мінез-құлқын кемел түрде бейнелейді, ал Мәсіх, басқа да рәміздік бейнелеулердің қатарында, «таңдаулы жүзім сабағы» болып табылады. Жаратылыс 16:12-де Ысмайыл «тағы» адам ретінде сипатталады.

Ол тағы адам болады; оның қолы әркімге қарсы, әрі әркімнің қолы оған қарсы болады; және ол барлық бауырларының көз алдында қоныстанады.

«Жабайы» деп аударылған сөз — арабтың жабайы есегі. Соңғы күндердегі Мәсіхтің өкілдері арабтың жабайы есегінің хабарына мінеді: Мәсіх Иерусалимге мініп кірген есекке, Балағам оны үшінші рет ұрғаннан кейін ақырында тіл қатқан есекке. 1840 жылы бірінші періштенің хабарына күш берген хабарды жариялаған хабаршылар, қозғалысқа күш берген хабар орналасқан дәл сол пайғамбарлық тарихтың өзінде тұрған, қатысы бар әрі маңызды жүз елу жылдық пайғамбарлықты көрмеді. Олар дәл сол уақыт пайғамбарлығының өзінде 1840 жылдан 1844 жылға дейінгі тарихты бейнелеген екі төртжылдық кезеңді де көрмеді. Яһуда руының Арыстаны қазір «ежелгі соқпақтардан» бұрын-соңды ешқашан көрінбеген нұрды ашып жатыр, әрі бұл — 2023 жылғы 31 желтоқсаннан бері ашылып келе жатқан нұрмен үйлесетін нұр. Бұл Нэшвиллге соққы беретіннің Ислам екендігіне қатысты қандай да бір күмәнді сөйлетеді. Бұл нұр Римнің рәмізін айқындап, осылайша 2024 жылғы сенің халқыңның қарақшылары туралы альфа дауына омега мәлімдемеге айналады, сондай-ақ Миллерит тарихындағы дәл сол рәмізге қатысты даудың да омега рәмізі болып табылады. Бұл Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы уақыт пайғамбарлықтарының Исламы жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақытының ішкі тарихы кезіндегі сыртқы хабар екенін анықтайды. Біз бұл шындықты біраз уақыттан бері үйретіп келеміз, бірақ енді оны Аян кітабының тоғызыншы тарауынан басталып, он бірінші тарауында аяқталатын бір желі бойымен көрсетуге болады. 1840 жылдан 1844 жылға дейін орындалған Исламның уақыт пайғамбарлығымен байланысты үшінші төртжылдық кезең жүз қырық төрт мыңның мөрлену уақытын бейнелейді. Аян кітабының он бірінші тарауындағы ұлы жер сілкінісі арқылы жүз қырық төрт мың ту ретінде жоғары көтеріледі.

Езекиелдің отыз жетінші тарауында Құдай халқының әскер ретінде көтеріліп шығуы — Адамның жаратылуымен алдын ала бейнеленген екі сатылы үдеріс. Әуелі Адам топырақтан жаратылды, содан кейін Мәсіх оған өмір тынысын үрледі. Езекиелде бірінші пайғамбарлық өлі денелерді қалыптастырады, бірақ олар әлі де өлі күйінде қалады. Содан соң төрт жел денелерге үрленеді де, олар ұлы бір әскер болып орнынан көтеріледі. Отыз сегіз және қырық сандары сол екі сатыны білдіреді.

Бұл мәселелерді келесі мақалада жалғастырамыз.

Осыдан кейін яһудилердің бір мейрамы болды; Иса Иерусалимге көтеріліп барды. Иерусалимде Қой қақпасының жанында еврей тілінде Бетезда деп аталатын, бес бастырмасы бар тоған бар еді. Соларда соқыр, ақсақ, семген, әлсіз жандардың көпшілігі су қозғаларын күтіп жататын. Өйткені белгілі бір мезгілде Жаратқан Иенің періштесі тоғанға түсіп, суды толқытатын; сонда су толқығаннан кейін оған бірінші болып түскен адам қандай дертке шалдыққан болса да, сауығып кететін. Сонда отыз сегіз жыл бойы сырқат болып жүрген бір адам бар еді. Иса оның жатқанын көріп, оның осы күйде көптен бері жатқанын біліп, оған: «Сауыққың келе ме?» — деді. Әлгі науқас адам Оған: «Тақсыр, су толқығанда мені тоғанға түсіретін ешкімім жоқ; мен жеткенше, менен бұрын басқа біреу түсіп кетеді», — деп жауап берді. Иса оған: «Орныңнан тұр, төсек-орныңды ал да, жүр», — деді. Сол сәтте әлгі адам сауығып, төсек-орнын алды да жүріп кетті; ал ол күн сенбі еді. Жохан 5:1–9.

Енді тұрыңдар да, Зеред сайынан өтіндер, дедім мен. Біз Зеред сайынан өттік.
Қадеш-Барнеядан шығып, Зеред сайынан өткенге дейінгі жүрген уақытымыз отыз сегіз жыл болды; Жаратқан Ие оларға ант еткендей, соғысқа жарамды ерлердің бүкіл ұрпағы қостың арасынан құрып біткенше солай болды. Второзаконие 2:13, 14.